

تصویر ۵۹-۱- کاربرد خط در طراحی اشیاء کاربردی

خط در نقاشی می تواند عنصر مهمی باشد، زیرا یک نقاشی با فضای رنگی نسبت به طراحی از محدودیت کمتری برخوردار است، رنگ و خط می توانند مکمل یکدیگر باشند.

وقتی هنرمند عمداً خط را به عنوان خطوط محیطی در نقاشی در نظر می گیرد، خط از ارزش زیادی برخوردار می شود زیرا به وسیله تیره و ضخیم شدن آن تصویر مورد نظر مشخص می گردد.

به کمک تکرار و تغییر در کیفیت خط در نقاشی می توان بافت های متنوع و بدیعی به وجود آورد. (تصویر ۶۰-۱).

تصویر ۶۰-۱- بخشی از اثر تولد ونوس - ساندر بوتیچلی

خط صریح و روشن : گاهی خط در آثار نقاشی به طور واضح و صریح به کار می‌رود .
 در بعضی از نقاشی‌های طبیعت بی‌جان نیز خطوط لبه‌های گوناگون اشیاء را معین می‌کنند و
 با وجود نبودن خطوط واقعی این نقاشی‌ها نیز در رده بندی نقاشی‌های خطی جامی گیرد (تصاویر
 ۶۲ و ۶۱-۱).

تصویر ۶۱-۱- نقاشی رنگ و روغن با تأکید بر روی خط

تصویر ۶۲-۱- اثری از ون‌گوگ

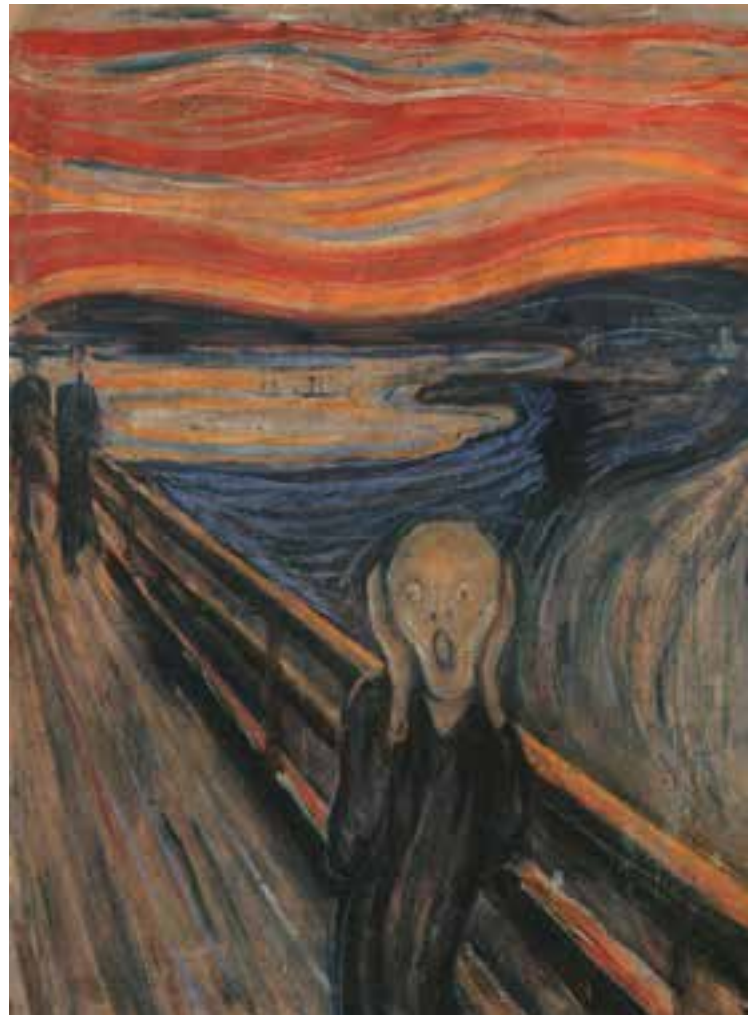
تصویر ۱-۶۳- اثری از ادوارد مونک (مونش)

کاربرد رنگ : خطوط در نقاشی به روش‌های دیگری

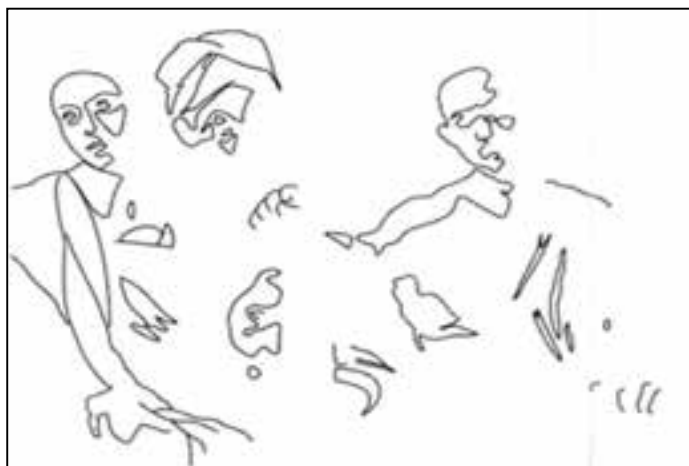
نیز می‌توانند تصویر و فرم را نمایش دهند. بعضی از هنرمندان خط را با رنگ‌های فام‌دار به‌وجود می‌آورند مانند آثار هنرمندان امپرسیونیست تصاویر ۶۴ و ۱-۶۳- او یا مانند تصویر ۱-۶۵- با استفاده از خطوط پهن و ماریچی و رنگ و قلم‌مو اثری به‌وجود آمده است که یادآور مفهوم خط به عنوان نقطه متکثر در حال حرکت می‌باشد.

تصویر ۱-۶۵- خطوط در این اثر تداعی کننده حرکت نقطه است.

تصویر ۱-۶۴- فریاد ادوارد مونک (مونش)

آشکار شدن و محو شدن خطوط محیطی: در آثار بعضی از نقاشان، تأکید بیشتر بر روی رنگ و ارزش تاریک روشنی است. در تصویر ۶۶-۱ اثر کاراواجو قسمت‌هایی از شکل به طور واضح دیده می‌شود و بعد در تاریکی گم می‌گردد، هنرمند گوشه‌هایی از طرح را به عنوان راهنما قرار داده و ذهن، قسمت‌هایی که در تاریکی قرار دارند را احساس می‌کند، ولی در واقعیت آنها را نمی‌بینید و در واقع هنرمند به کمک خطوط ذهنی و آشکار شدن و محو شدن خطوط محیطی، وضوح نسبی را فراهم کرده است.

تصویر ۶۶-۱- کاراواجو

با هم تجربه کنیم

(از میان تمرین‌های زیر یکی را انتخاب و اجرا نمایید)

- تمرین ۱- با انواع مداد، قلم‌مو، ماژیک (مارکر) خط‌های متنوعی را طراحی کنید.
 - توجه کنید، چطور یک خط می‌تواند پویاتر باشد.
 - به چند روش عمل نمایید، یک مرحله ابزار ثابت، خطوط متفاوت باشند و مرحله بعد ابزار متفاوت و نوع، جنس و آهنگ خط ثابت باشد.
 - با تنوع خطوط چه فضاهایی ایجاد می‌شود؟ آیا تغییر شکل خط کافی است؟ تغییر ابزار چه شرایطی را به وجود می‌آورد؟ آنها را توصیف نمایید.
 - می‌توانید خط‌ها را جداگانه روی کادری برای اجرا کنید و به صورت موزاییک کنار هم بچینید. بین کادرها فاصله برابر ایجاد کنید. فضای مابین کادرها، هم‌چنین بافت کاغذ(صیقلی، نرم، زبر، ...) در اثر تأثیرگذار هستند.
- تمرین ۲- از موضوعات زیر یکی را انتخاب و در دفتر طراحی کنید.
 - هدف کسب تعادل در انتخاب اثرگذار و انواع خطوط ایجاد شده می‌باشد.
 - حیوانات (اهلی - وحشی)
 - رخدادهای ورزشی

– کودکان در پارک

– مردم در بازار

– مردم منتظر در ایستگاه‌های حمل و نقل (اتوبوس، قطار و...)

تمرین ۳– به موضوع‌هایی که علاقه‌مند هستید توجه کنید (مانند پرندگان، اشیاء، بلورجات و...). و به کمک یک منظره‌یاب مستقیماً از روی موضوع یا عکس، بخشی از آن را انتخاب نمایید و طرح خطی را از تصویر اجرا و نهایتاً در جایگاه آن روی تصویر بچسبانید.

تمرین ۴– طرح ایجاد شده در تمرین ۳ را چندین بار تکرار کنید ولی هر بار نوع و آهنگ خط را تغییر دهید. آثار به وجود آمده را کنار هم بگذارید و بنا به تعاریف درس در مورد فضای خطوط، تصاویرتان را توصیف کنید.

تمرین ۵– یکی از موضوعات ارائه شده را انتخاب کرده و با انواع هاشور سطوح تیره و روشن آن را طراحی کنید.

تمرین ۶– یکی از جهات خط (افقی، عمودی، اریب) را در نظر گرفته و موضوعی متناسب با آن را انتخاب کرده و با حاکمیت آن خط به طراحی بپردازید.

تمرین ۷– با آکرلیک سفید و سیاه و قلم‌مو یا رنگ‌های خاکی (اُکر، اُخرایی تیره و روشن) یکی از تمرین‌های انجام شده را مجدداً اجرا کنید. (قبل از شروع کار روی مقوا را با لایه نازک و شفاف چسب چوب بپوشانید و بعد از خشک شدن کامل، کار را انجام دهید) سعی کنید در این کار یکی از انواع خطوط نمایان‌تر باشد.

با هم گفتگو کنیم

طراحی‌های انجام شده در گارگاه را از نظر قدرت بیانی خط با یکدیگر مقایسه کنید.

با هم بسازیم

به صفحه (۶۰) تکنیک مفتول سیمی رجوع کنید و از طریق یکی از روش‌های مطرح شده یک حجم سیمی زیر نظر هنرآموز اجرا نمایید.

سعی شود پیش طرح دقیق انجام شود و تمام گره‌ها و اتصالات در طرح مشخص شود.

از سیم‌های رنگی هم می‌توانید استفاده کنید.

در اجرای طرح از اندازه‌های کوچک پرهیز شود و تا آنجا که امکان دارد و به زیبایی طرح

آسیب نمی‌رساند، در اندازه‌های بزرگ اجرا شود.

احجام مفتولی و سیمی

هنگامی که خط‌ها در کنار هم قرار می‌گیرند توده‌ای ایجاد می‌شود که خصوصیت حجم و سطح را دارد اما مانند آنها موجب مسدود شدن فضا نمی‌شوند. بنابراین در ایجاد احجامی که این حالت اساس طرح در آنهاست، ساخت حجم‌های سیمی و مفتولی بهترین شیوه است.

در این نوع احجام انواع خطوط موجود است، خطوط اصلی به صورت‌های مختلف، منحنی، مایل یا افقی بروز یابند. باید توجه داشت در این روش فضایی اشغال نمی‌شود و بیشتر فضایی محاط می‌شود و این از خصوصیات برجسته این روش است.

حجم‌های خطی با مفتول سیمی (در آثار دو بعدی)

ابزار و مواد لازم :

• مفتول فلزی با ضخامت ۱ یا ۲ میلی‌متر که به راحتی بتوان آن را خمیده کرد.

• انبردست، دم باریک یا سیم چین

• گونیا، خط کش

• پیش طرح

روش اجراء :

پیش طرح کار را به روش طراحی خطی اجرا نمایید. با خم کردن مفتول و پیچ و خم‌های لازم طرح را بوجود آورید. تا حد امکان از گره‌ها یعنی برش و اتصال پرهیز نمایید. به تصاویر با دقت توجه کنید. در اجرا به خطوط و تقسیم بندی‌ها در تصویر توجه کنید. حالات انواع خطوط را به لحاظ هویت آنها را با استفاده از سیم (ضخیم، نازک، ...) به کار بگیرید. (تصاویر ۶۷-۱ الی ۶۷-۱)

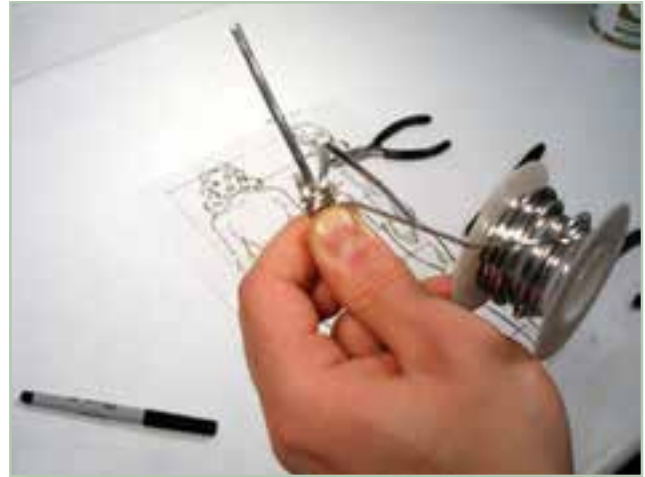
تصویر ۶۷-۱ لوازم اولیه

تصویر ۶۸-۱ طرز کاربرد سیم چین، دم باریک

تصویر ۱-۷۰

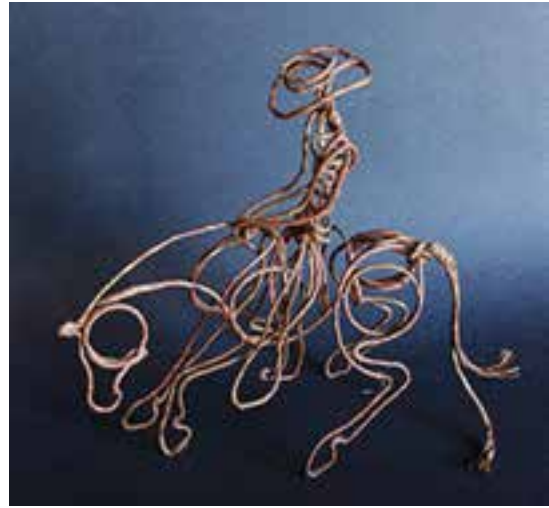
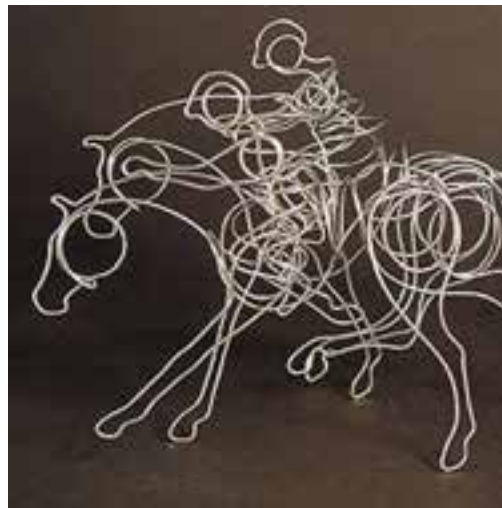
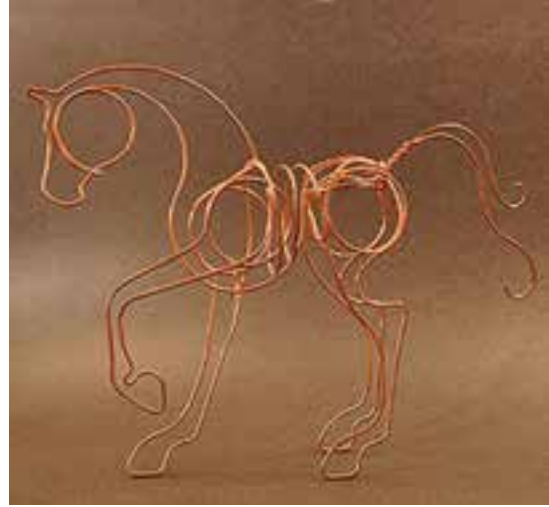
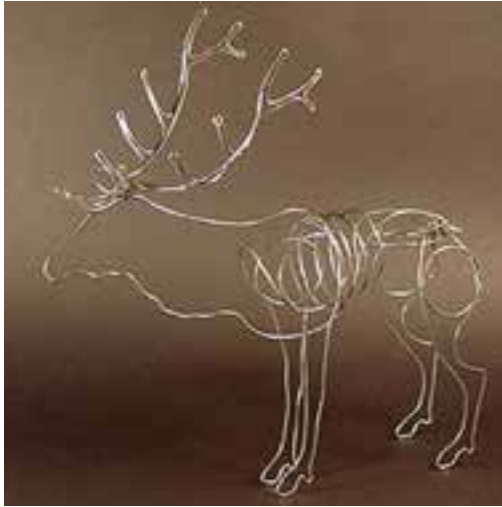
تصویر ۱-۶۹- نحوه ایجاد حلقه ها جهت تولید فرم یا گره ، سیم

تصویر ۱-۷۱

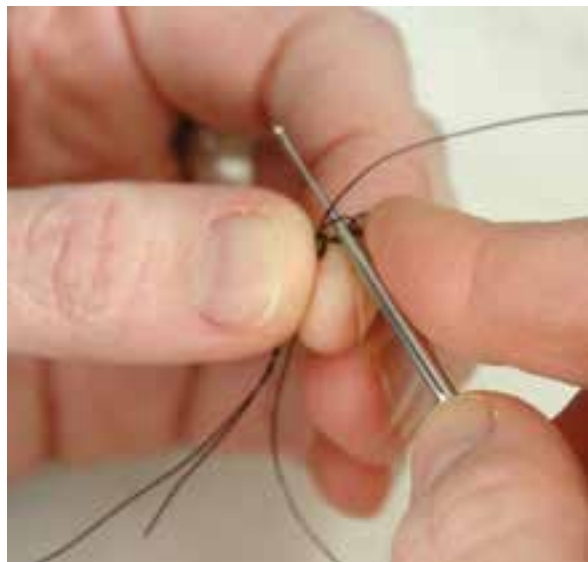
تصویر ۷۲-۱- ترکیب حالت دو بعدی و سه بعدی در
اجرای طرح پرنده ها روی دیوار

تصویر ۱-۷۳- مراحل ساده تبدیل حجم و سه بعدی کار

تصویر ۱-۷۴- استفاده از منجوق برای تولید بافت در اجمام ساده

تصویر ۷۵-۱- با مفتول‌های نازک قرقره‌ای می‌توان احجامی را به روش‌های مختلف تولید کرد در این تصویر ایجاد حجم بوسیله قلاب بافی انجام شده است.

تصویر ۷۶-۱

نقد هنری^۱

دستیابی به مفاهیم و شایستگی‌های آثار هنری نیازمند نگرش هدفمند بر آثار هنری است. توجه به داده‌های باستان‌شناسان، تاریخ‌نویسان و زندگی هنرمندان در کمک به فهم مسائل می‌کند، اما لازمه درک درست و یافتن آگاهی، همراه شدن نگرش با ارزیابی در آثار است. بنابراین درک کامل یا شناخت چند بعدی توسط نقد اثر صورت می‌پذیرد. لذتی که از هنر نصیب شخص می‌شود تابع دو امر است: یکی کیفیت خود اثر و دیگری توانمندی شخص در بهره‌گیری از آگاهی‌ها و تجارب هنگام تماشای اثر. حال می‌خواهیم بدانیم چرا و به چه میزان؟

یکی از هدف‌های قابل قبول نقد، اظهار نظر تخصصی در باره ارزش یا درجه اثر هنری است. اینجا مقایسه کردن چیزی با چیز دیگر پیش می‌آید و اظهار نظر و رای دادن به «خوب بودن»، پس کدام اثر خوب یا بهتر است؟ چرا؟ این سؤال اساسی در نقد هنری است.

در مرحله اول نقد، نیاز درک هنری است. اما در مراحل نهایی نیاز، ضابطه‌مندی اندیشه‌ها و آراء انسانی است. بنابراین باید کار نقادی در حد ممکن با درست اندیشی و صدق گفتار به انجام برسد.

ابزارها و عوامل نقد

- آشنایی گسترده به مقولات هنری به‌خصوص تاریخ هنر از ابزارهای مهم نقادی است.
- دیدار عمیق موزه‌ها، همچنین تولیدات نشر کمک شایانی به کسب دانش مورد نیاز می‌کند.
- توجه خاص به صورت مستمر، آثار چاپ شده.
- دیدن نمایشگاه‌های هنری روز، شاهکارهای جهانی، نگارخانه‌ها، کارگاه‌های خصوصی.
- فراگیری مبانی هنر تنها به دیدن آثار ماندگار منتهی نمی‌شود، بلکه شناخت کافی از زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی خالق اثر هنری (دوره‌ای که می‌زیسته) نیز لازم است.

۱- نقد هنری برای آموزش نقد ساده در نظر گرفته شده و متن آن نباید مورد آزمون قرار گیرد. بلکه با کمک این روش نقد، در مورد دیگر آثار هنری در کلاس کارگاه با هم گفتگو کنید و مورد نقد قرار دهید.

انواع نقد

نقدگزارشگرانه : برای مطبوعات توسط روزنامه‌نگار جهت گزارش و اظهار نظر کلی و ساده در مورد اخبار هنری و نمایشگاه‌های روز کاربرد دارد.

نقد آموزشی : در مدارس عالی و دانشگاه‌ها توسط اساتید جهت اثربخشی روی آموزش گیرندگان ارائه می‌شود.

نقد دانشورانه : در مجلات تخصصی توسط نقادان هنرمند اصولی‌ترین نقدها انجام می‌شود.

نقد مردمی : نقدی که اجراگران، عامه مردم هستند و فاقد مبانی نقد است ولی در عین بی‌اعتبار بودن، به علت داشتن رأی اکثریت حائز اهمیت است.

خود هنرمند هم با هر تصمیمی که در کارش بگیرد دارای بعدی از نقادی است.

از آن‌جا که آموزش وظیفه این کتاب است، نقادی آموزشی قابل بحث است. هدف از نقادی آموزشی پروراندن استعداد های هنری و ادراک زیبایی شناختی در هنرجویان است. نقادی آموزشی نیاز به طیف احساسی بسیار گسترده‌ای دارد.

یکی از وظایف مهم هنرآموز، عبارت است از تجزیه و تحلیل کار هنرجو برای خود هنرجو که باید هنرآموز بسیار حساس و وابسته به اصول بنیادین در نقد باشد.

در حال حاضر، فلسفه نقد آموزشی تأکید و اصرار بر کاهش نفوذ هنری هنرآموز در ذهن هنرجو دارد و به جای آن روش آموزش بر پایه پرورش دادن معیارهای نقادی نهفته در ذهنیت خود را دارد، معیارهایی که با رویش استعداد و شخصیت شاگرد هماهنگی دارد.

اجرای نقد هنر

فرایند اجرای نقد هنر که بر صلاحیت فرد نقدکننده و دانش او که همانند قاضی دادگاه است استوار است، چهار مرحله دارد.

۱- شرح و توصیف Describe

۲- تجزیه و تحلیل Analyze

۳- تعبیر و تأویل Interpretation

۴- قضاوت و داوری Judgment

صورت برداری یا ضبط تمامی عناصر مشهود در اثر هنری که نباید با هرگونه استنباط، داوری یا بیان احساس شخصی همراه باشد را توصیف در نقد می‌گوییم. در این مرحله بیان نقد باید موجز و بی‌بار عاطفی و عاری از دلالت‌های ارزشی باشد. صرفاً فقط صورت برداری و جستار دقیق آن‌چه در اثر است ضبط و ثبت شود. از واژه‌هایی نظیر زیبا، زشت، بی‌قواره یا متناسب باید پرهیز کرد. باید ویژگی‌های اجرایی اثر همان‌طور که مشهود است، نقد شود.

مثلاً آیا رنگ یک‌ضرب گذارده شده، یا روی بوم غلتیده و ترکیب شده و...

و بعد در باید آن مصالح چگونه تصویر گرفته‌اند. و با چه شگردهایی جذب شده‌اند. و به بارزترین ویژگی‌های اسلوب پردازد و شرح جزئیات باید به اختصار مطرح شود. بنابراین شالوده کار در توصیف کاملاً

فنی است. در تجزیه و تحلیل بصری، نقدکننده باید به کشف روابط میان عناصر و اشیاء در اثر پردازد و از مشهودات پا فراتر نگذارد. در تجزیه صوری انتظارات یا کنجکاوی نگرنده اهمیت به سزایی دارد. یا بهتر است بگوییم عادات فرهنگی ما چه انتظاری را دارد؟

تجزیه‌گری از توصیف عینی شکل‌ها شروع می‌شود و به بیان ادراک می‌پردازد. بعد از این مرحله وارد تعبیر می‌شویم، بنابراین باید نقدکننده با توجه به توصیف و تجزیه اثر به مفهوم کلی بی‌بیرد، تا او نمایه‌های اثر هنری را نداند، از مفهوم کلی نمی‌تواند درک درستی داشته باشد. تعبیر، کشف مبانی و نیات پنهان در اثر و همین‌طور ارتباط آنها با زندگی امروز بشر را در بر می‌گیرد.

اصل مهم این‌که هنرمند هرچند صاحب رای در محتوای کار خویش است و نقدکننده هم به نظر هنرآفرین توجه دارد، اما درستی و اعتبار هر جزء از اثر را با روش‌های تجزیه و توجیه خود محک می‌زند. اما چگونه می‌شود در مورد ابهاماتی که در استفاده کلام و واژگان در اصطلاحات شکل، سطح، رنگ و بافت و مانند آنها وجود دارد بحث کرد؟ در دو مرحله توصیف و تجزیه کلماتی را به کار بردیم تا توجه بینندگان را بر رنگ‌ها، تصویرها و دیگر عناصر واقعی اثر هنری متمرکز کنیم. اما اکنون برای ارائه گفتارمان ضوابطی نیازمندیم که دلالت بر تغییرهای ادراکی نگرنده از آثار هنری یا تأکیده‌های متفاوت در آن‌چه می‌بینید، دارد. بنابراین ابتدا فرضیه‌ای مطرح می‌کنیم و توجیهی ارادی با توجه به مدارک و مشهودات گردآوری شده انطباق می‌دهیم.

برده بعد از ظهر یکشنبه، برای چند مخاطب معرفی می‌گردد (تصویر ۴۴-۴ صفحه ۱۱۴):

کودکان: شرح جزئیات موضوع نقاشی که مردم در تعطیلات به تفرج می‌پردازند و به هر سو قدم می‌زنند، بعضی زیر سایه‌ها آرمیده‌اند، دوستانی همدیگر را ملاقات می‌کنند و...

هنرجویان: کسانی که به زبان هنر آشنا هستند همان نقاشی با اعتبار ویژگی‌های عناصر هنرهای تجسمی و کیفیات آن شرح داده می‌شود: بازنمایی نور، شکل‌ها، پارس سگ‌ها، فریاد کودکان و...

هنرآموز: آیا نقاشی سورا نمایانگر تحرکی سکون یافته است و آیا سر و صدایی پیوسته نیست؟ همه این‌ها به خیال‌پردازی بینندگان بستگی دارد؟ نهایت داوری و نتیجه است. در داوری و قضاوت، ذهن آدمی به دنبال سلسله مراتب می‌گردد که ارزش‌های آثار هنری را درجه‌بندی کند. و واژگانی نظیر نسبتاً، «خوب و بهتر» پدیدار می‌گردند. در مورد آثار هنری معاصر «اصل بودن» مطرح نمی‌گردد. بلکه تأثیر پذیرفتن و تقلید در مسیر مقایسه سرمشق‌های تاریخی انجام می‌شود.

اسلوب^۱ جایگاه خاصی دارد این‌که هنرمند چقدر تسلط بر کاربرد مواد و روش‌ها دارد، به شعار قدیمی «هنر همان ساختن است» بر می‌گردد. یادآور می‌شویم، یونانیان این معنا را از کلمه^۲ تخته^۳ برابر با فن و صناعت در ذهنیت دارند. در حقیقت برای هنر و فن^۴ همان یک کلمه به کار می‌رفت. هنر عبارت است از اندیشه به اضافه کار مواد که لحظه‌ای با وساطت فن یا اسلوب هنری به هم پیوسته و وحدتی به وجود می‌آورد. شناسایی فن

۱- روش و تکنیک ابتکاری با حفظ محتوا و هدف اثر هنری

در خدمت اندیشه تابعی است که از آغاز تمدن یونان با خطایی فلسفی روبرو بوده است. به هر حال نقدکننده باید اسلوب و روش را ابتدا در نظر بگیرد. یعنی: چگونه اثری از لحاظ اصول فنی خوب بوده است؟ باید با هوشیاری به سودمندی و منطق و صرفه‌جویی کاربرد مواد و پیوستگی میان شکل و هدف داوری شود. و به سؤالاتی نظیر موارد زیر پاسخ گفته شود.

- نقاش تا چه اندازه از عهده اجرا برآمده است؟
 - آیا اسلوب هنری وی نشانگر ابتکار و خلاقیت و رسایی بیان در مصرف کار موادش هست؟
 - آیا اسلوب پیوستگی فرد را با طرح کلی اثر برقرار کرده است؟
 - آیا اسلوب موجب افزایش هم‌زمان آگاهی ما از کار مواد، شکل و محتوا می‌شود؟
- در نتیجه باید از تصنع‌گری [زیاده‌روی در بهره‌جویی از چیره‌دستی، ریزه‌کاری و شگردنمایی] و پرگویی ملال‌آور دوری کرد چرا که همیشه خوشی‌ها بر سرخوردگی‌ها افزون است و هیچ هنرمندی دست از کار بر نمی‌دارد و فرآیند متناوب آفرینش افسردگی‌ها یا نشاط‌انگیز است.

سؤالات مطرح در چهار مرحله نقد هنر

بنابر آنچه گذشت، با به‌کارگیری اصطلاحات مهم هنری، عناصر هنرهای تجسمی و اصول دیزاین، قادر به نقد آثار هنری می‌شوید. سؤالات ارزشمندی وجود دارند که در هر شاخه هنری می‌توانند قابل استفاده باشند. اگر چهار مرحله که معرفی خواهد شد مطالعه شود توانایی پاسخ‌گویی این مراحل در هر نقد هنری بوجود می‌آید. برای این‌که به راحتی این مراحل به‌کار گرفته شود، مدتی زمان خواهد برد. البته اگر یک اثر هنری را طبق این تعاریف توسط هنرآموز نقد شود، هنرجویان قادر به درک بهتری از این تعاریف خواهند بود.

شرح و توصیف اثر: آن‌چه که می‌بینید بگویید.

- ۱- نام هنرمندی که اثر را خلق کرده چیست؟
- ۲- اثر هنری در چه قالبی ارائه شده است؟ (نقاشی، بیکره‌سازی و...)
- ۳- نام اثر هنری چیست؟
- ۴- اثر در چه زمانی و دوره‌ای خلق شده است؟*
- ۵- وقایع بزرگ و مهمی که خلق اثر هم‌زمان بوده چه هستند؟
- ۶- موضوع و اشیاء موجود در نقاشی را فهرست کنید (درختان - مردم...)
- ۷- اولین چیزی که موجب جلب توجه شما شد چه بود؟ چرا؟
- ۸- چه رنگ‌هایی را می‌بینید؟ آنها را نام ببرید؟
- ۹- چه تصویرهایی را می‌بینید؟ دورگیری یا کناره‌های تصویرها به چه صورتی هستند؟

* موارد ۱ تا ۴ متأسفانه در بعضی تصاویر این کتاب رعایت نشده و در راهنمای معلمین خواهد آمد. و علت آن پرهیز از حجم زیاد اطلاعات

شناختنامه‌ای جهت آزمون کنکور می‌باشد.

- ۱۰- آیا خط در کار دیده می‌شود؟ اگر وجود دارد، چه نوع خطی است؟
- ۱۱- در کدام قسمت اثر بافت را مشاهده می‌کنیم؟ آنها را چه طور توصیف می‌کنید؟
- ۱۲- چه زمانی را نشان می‌دهد. در مورد آن چه می‌توانید بگویید؟
- ۱۳- چه جلوه‌های بصری و حالتی در اثر وجود دارد؟
- ۱۴- چه تکنیک و شیوه‌ای به کار گرفته شده است؟

تجزیه و تحلیل موشکافانه

- ۱- چطور هنرمند از رنگ در اثرش استفاده کرده است؟
- ۲- رنگ‌ها به چه معنا و مفهومی در اثر به کار گرفته شده‌اند؟
- ۳- چطور هنرمند شکل‌ها را استفاده کرده است؟
- ۴- چگونه خطوط در اثر به کار گرفته شده است؟ خطوط چه نقش دیگری دارند؟ آیا هنرمند آنها را به عنوان قسمت مهم و برجسته به کار گرفته است؟
- ۵- بافت چه نقشی در اثر دارد؟ هنرمند بافت را به روش خیالی و اشتباه بینایی به وجود آورده یا از بافت قابل لمس و واقعی استفاده کرده است؟
- ۶- نور چگونه به کار رفته است؟ در تصویر منظره، نور و سایه واقعی هستند یا آبستره؟
- ۷- در کل تأثیر بصری و حالت کار چگونه است؟
- ۸- هنرمند برای ویژه بودن کار با ایجاد تمرکز روی اثرش چگونه عناصر هنر را دیزاین کرده است؟

تعبیر و تأویل

- در تعبیر، معنی و مفهوم اثر جستجو می‌شود و آن‌چه که در اثر دیده می‌شود، شاید دور از آموزش‌های هنری باشد. در حقیقت کوششی است برای وضوح آن‌چه که هنرمند سعی در بیان آن داشته است.
- ۱- هنرمند چه چیزی را اظهار نموده است؟
 - ۲- شما چه معنی از آن درک می‌کنید؟
 - ۳- اثر چه معنایی دارد؟
 - ۴- چه ارتباطی با شما و زندگیتان دارد؟
 - ۵- وقتی اثر را تماشا می‌کنید، چه احساسی دارید؟
 - ۶- آیا چیزهایی در اثر وجود دارد که نشان و سمبل چیز دیگری باشد؟
 - ۷- چرا هنرمند این روش یا مفهوم را انتخاب کرده و به چه علت به یک اثر هنری مطلوب و مشهوری تبدیل شده است؟
 - ۸- چرا هنرمند این اثر هنری را خلق کرده است؟

قضاوت و داوری

- شما بعد از مشاهده دقیق، تجزیه و تحلیل و تعبیر اثر هنری، آمادگی برای داوری دارید. بنابراین با توجه به فهم و سطح درک خود از اصول و الفبای هنر، می‌توانید ارزشیابی خود را از اثر بیان نمایید.
- ۱- چرا شما فکر می‌کنید که ارزش‌های اثر حقیقی و یا مطلوب هستند؟ چه ارزش‌هایی را در کار، پیدا کرده‌اید؟ (برای مثال، آیا اثر هنری زیبا است، پیام اجتماعی مهمی را انتقال می‌دهد؟ آیا در عادات و روش‌هایی که در دنیا وجود دارد تأثیرگذار است؟ در جهت تأکید آگاهانه از باورهای یک مذهب است؟)
 - ۲- آیا اثر فایده و سودی برای گروه اجتماع ایجاد می‌کند؟
 - ۳- فکر می‌کنید چه تأثیری روی دیگران خواهد داشت؟
 - ۴- اگر معتقدید اثر نامطلوب است، علل آن چیست؟ آیا دلیل فقدان کیفیت مطلوب، درست به کار نگرفتن عناصر هنری است؟ یا دلایل دیگری دارد؟
 - ۵- آیا یک اثر بهتر است که بسیار تأثیرگذار یا کاملاً بی‌ارزش باشد؟ یا این که بین دو حالت باشد و فقط قابل قبول باشد؟ بدون احساس شخصی باشد؟ بدون نقطه تمرکز باشد؟ در نقد نظر مثبت و منفی خود را واضح بگویید.

نمونه‌ای از نقد هنری

اتاق قرمز اثر هنری ماتیس (سبک فوویسم)

به این اثر خوب توجه کنید و مشاهدات خود را در چهار مرحله ثبت نمایید.

• شرح و توصیف اثر : چه چیزهایی در اثر دیده می‌شوند؟

اتاق قرمز، صندلی چوبی با نشیمن‌گاه بافت کفنی، میز و رومیزی، زن، میوه و نوشیدنی، شاخه‌های گل در گلدان، پنجره، منظره پشت پنجره، درختان، بوته‌ها، و ساختمان، رنگ‌های : قرمز، آبی، سبز، زرد، سفید و سیاه

• تجزیه و تحلیل اثر : دوباره با دقت بیشتری اثر را مورد توجه قرار دهید. چطور اجزاء اثر

سازماندهی شده‌اند؟

عناصر هنری به کار رفته :

۱- رنگ : قرمز، آبی، زرد، سبز، سیاه و سفید

۲- خط : خطوط صاف در محیط میز و صندلی - خطوط منحنی در گل‌ها و نگاره‌ها (پترن)

۳- شکل : هندسی و غیرهندسی و اندام‌وار

۴- فضا : فضای شلوغ و ژرف‌نمایی اندک و تخت

۵- بافت : نگاره‌های رومیزی و کاغذ دیواری

اصول و قواعد دیزاین به کار رفته :

۱- وحدت : رنگ، شکل و خط

۲- تعادل : زن - صندلی، اتاق - پنجره

۳- تباین : قرمز - سبز، سیاه - سفید، نگاره‌های پیچ‌دار - نقوش تخت، منحنی‌ها - خطوط

صاف

۴- تأکید : زن و میوه‌های چیده شده

۵- حرکت : مورب از سمت راست پایین، بالای سمت چپ خطوط منحنی و قوس‌دار

نگاره‌ها و درختان

۶- ضرب‌آهنگ بصری : تکرار در نگاره‌های قوس‌دار نقش کاغذ دیواری و رومیزی و

درختان - رنگ در لیموها و گل‌ها

۷- تناسب در مربع بزرگ و کوچک

• تفسیر و تعبیر اثر: هنرمند چه تلاش‌هایی برای ایجاد ارتباط کرده است؟

از آنچه که در دو مرحله گذشته جمع‌آوری کرده‌اید چه ایده و احساسی دارید؟ در ذهن شما

چه اثری گذاشته است؟

هنری ماتیس آگاهانه از رنگ گرم قرمز به‌عنوان عنصر غالب و مسلط استفاده کرده است و از آنجا که رنگ قرمز تداعی‌کننده گرمی آتش و خورشید همچنین رنگ خون است و موجب بالا رفتن تپش قلب و نبض می‌شود، در بیننده اثر خوشایندی حاصل می‌شود. بیشترین تحریک و انتقال انرژی درون به بیرون در انسان توسط رنگ‌های گرم صورت می‌گیرد و انتخاب رنگ‌های نارنجی زرد و قرمز در اثر، این احساس را گسترش می‌دهند. در سراسر تاریخ هنر، هنرمندان از تأثیرات رنگ برای تشدید و یا اغراق در انتقال مفهوم و انرژی بهره برده‌اند. چنانچه در اوایل قرن بیستم در فرانسه گروهی که تأکید زیادی روی انتخاب و کاربرد رنگ‌ها داشتند «فوو» نامیده شد و در تاریخ هنر سبک آنها فوویسم ثبت شد. «هنری ماتیس» و «آندره درین» از هنرمندان پیشرو فوویسم بودند.

• قضاوت در مورد اثر: آیا این اثر هنری موفق بوده است؟ احساس شما از ترکیب قرمز

و آبی چیست؟

سه موفقیت جالب در اثر به چشم می‌خورد، مهمترین موفقیت تابلو اتاق قرمز، انتخاب رنگ قرمز است برای اینکه قرار بود این دو روی دیوارهای آبی - سبز رستورانی آویخته شود. بنابراین تهییج و تحریک رنگ‌های گرم موجب گرسنگی بیشتر یا درخواست کسب انرژی بیشتری می‌شود و در روند کار رستوران بسیار مؤثر بوده است. شوک دوم که باعث ماندگاری اثر در ذهن می‌شود استفاده ژرف نمایی خاصی در اثر است. ماتیس خطوط محیطی میز و صندلی و پنجره را شکسته و پرسپکتیو آنها را تغییر داده است و این حرکت موجب فراخی و وسعت اتاق نشیمن شده است و از طرف دیگر همنشینی سبز در پنجره به صورت مربع کوچک‌تر در کنار اتاق مربع بزرگ‌تر قرمز موجب پختگی اثر شده است.

آیا اثر موفق است؟ بله.

دلایل شما چیست؟

نظرات و آراء موافق و مساعد و مخالف را واضح و شفاف اعلام فرمایید.

شكل

